

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti: Faktlar və rəqəmlər

◆1918-ci ilin may ayının 28-də Tiflis şəhərində tarixdə ilk dəfə olaraq müsəlman Şərqi, Azərbaycan Demokratik Respublikası yaradıldı. Bu müstəqillik XIX əsrdə və XX əsrin əvvəllərində ölkəmizdə və dünyada gedən ictimai-siyasi proseslərin, Azərbaycan xalqının milli özünüdərkinin, oyanışının məntiqi nəticəsi idi.

◆Cümhuriyyətin ilk qərarı ilə milliyəti, dini, sosial vəziyyəti və cinsindən asılı olmayaraq ölkəmizin bütün vətəndaşlarına bərabər hüquqlar verilmişdir. Dövrün çətin prosesləri şəraitində ölkədə müstəqil cümhuriyyəti qura biləcək bir sıra ziyalılar çətin vəziyyətdə birləşərək Tiflisdə Azərbaycanın "İstiqlal Bəyannaməsi"ni qəbul etmişlər.

◆Bəyannamə ilə ölkədə demokratik respublika idarə üsulunun, parlamentli dövlətin yaradıldığı elan olundu və müstəqil demokratik ölkənin daxili və xarici siyasətinin başlıca prinsipləri bütün dünyaya çatdırıldı. 1919-cu ilin sonunda cümhuriyyət 20-dən artıq ölkə ilə diplomatik əlaqə yaratmışdı.

◆Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yarandığı gündən 1918-ci il iyun ayının 16-dək Gəncə dövrünü, sentyabrın 17-dən 1920-ci ilin 28 aprelində Bakı dövrünü yaşadı.

◆1918-ci ilin iyun ayının 27-də Azərbaycan tarixində ilk dəfə Azərbaycan dili rəsmi dövlət dili elan edilmişdi.

◆Xalq cümhuriyyətinin Dövlət Bayrağı 1918-ci ilin noyabr ayının 19-da Əlibəy Hüseynzadə və Ziya Göyalt tərəfindən irəli sürülən ideya əsasında parlamentə təqdim edilmişdi. 1920-ci ilin aprelində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Dövlət Bayrağı kimi qəbul olunmuşdu.

◆1919-cu ildə Dövlət Himni parlamentdə marş kimi səsləndirilmiş, 1920-ci ildə Dövlət Himni kimi qəbul edilmişdi. Sözləri Əhməd Cavadın, musiqisi Üzeyir bəy Hacıbəylinindir.

◆1918-ci ilin mayında müstəqil dövlətin Xalq Maarifi Nazirliyi yaradılmış, görkəmli ictimai-siyasi xadim Nəsim bəy Yusifbəyli Nazir vəzifəsinə təyin olunmuşdu. 1919-cu ilin martında N. Yusifbəylinin sədrliyi ilə yaradılan Nazirlər Kabineti tərəfindən marif naziri R. Kaplanov təyin olunmuşdu. 1919-cu ilin dekabr ayında Həmid bəy Şahtaxtinski, sonuncu nazir vəzifəsinə isə Nurməmməd bəy Şahsuvarov icra etmişdir.

◆Fətəli xan Xoyskinin rəhbərliyi ilə Gəncədə yaradılan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin ilk qərarlarından biri də iyun ayının 17-də Səhiyyə Nazirliyinin yaradılması olmuşdur. Nazir vəzifəsi Xudat bəy Rəfibəyova tapşırılmışdır. O dövrdə Azərbaycanda 33 xəstəxanada əhaliyə tibbi xidmət göstərilmiş, ambulator xidmətlər pulsuz aparılmışdır.

◆1919-cu ilin may ayında X. Rəfibəyov Gəncə quberniyasının general-qubernatoru təyin olunmuşdu. Sonuncu səhiyyə naziri isə Musa bəy Rəfiyev olmuşdur.

◆1920-ci il aprelin 28-də Azərbaycanda bolşeviklərin hakimiyyətə gəlməsi ilə əlaqədar Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti süqut etmişdir.

◆1991-ci ilin oktyabrında Azərbaycan xalqı yenidən müstəqillik qazandıqdan sonra Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Müstəqil Azərbaycan Respublikası, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisi elan edilmişdir.

N. ATAĞIŞIYEV.

Qəbələ rayon prokurorluğu əməkdaşlarının 2016-cı ilin II yarımili ərzində vətəndaşların yaşayış yerləri üzrə qəbulunun keçirilməsinə dair QRAFİK

Sıra sayı	Qəbulun və hüquqi təbliğat işlərinin keçirildiyi yaşayış yeri və qəbula dəvət edilmiş vətəndaşların yaşayış məntəqələrinin adları	Qəbulun keçirildiyi tarix, vaxt və yer
1.	Laza kəndi —Tikanlı, Qemərvan, Abrıx, Laza kəndləri və Bum qəsəbə sakinləri	28.06.2016-cı il, Kənd məktəbi, saat 15 ⁰⁰
2.	Məmmədağalı kəndi —Seyidqışlaq, Məmmədağalı, Mamaylı və Topbağ kənd sakinləri	19.07.2016-cı il, Kənd məktəbi, saat 15 ⁰⁰
3.	Uludaş kəndi —Yemişanlı, Uludaş, Zərgərli, İmamlı kənd və Nic qəsəbə sakinləri	02.08.2016-cı il, Kənd məktəbi, saat 15 ⁰⁰
4.	Həmzəli kəndi —Cığatelli və Həmzəli kənd sakinləri	27.09.2016-cı il, Kənd məktəbi, saat 15 ⁰⁰
5.	Tüntül kəndi —Nohurqışlaq, Məlikli, Bunud, Tüntül, Yengicə, Sirt, Yengicə kəndləri və Vəndam qəsəbə sakinləri	18.10.2016-cı il, Kənd məktəbi, saat 15 ⁰⁰
6.	Mıxlıqovaq kəndi —Kötüklü, Mıxlıqovaq, Solquca kənd sakinləri	22.11.2016-cı il, Kənd məktəbi, saat 15 ⁰⁰
7.	Böyük Əmili kəndi —Bayramkoxalı, Zalam, Kiçik Əmili, Böyük Əmili, Hacıalılı, Kürd, Ovculu, Bılıx və Yenikənd kənd sakinləri	20.12.2016-cı il, Kənd məktəbi, saat 15 ⁰⁰

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi işçilərinin peşə bayramı qeyd olundu

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ümummilli lider Heydər Əliyevin 23 may 2001-ci il tarixli Fərmanı ilə ekologiya, ətraf mühitin mühafizəsi, hidrometeorologiya, geologiya, meşəçilik və balıqçılıq sahəsində vahid dövlət siyasətini həyata keçirmək məqsədilə yaradılmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin 16

may 2007-ci il tarixdə imzaladığı Sərəncama uyğun olaraq ölkəmizdə hər il 23 may Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi işçilərinin peşə bayramı günü kimi qeyd olunur.

11 sayılı Ekologiya və Təbii Sərvətlər Şöbəsinin kollektivi peşə bayramı münasibətilə ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət etdikdən sonra

ölkəmizin müstəqilliyi uğrunda canından keçmiş şəhidləri yad ediblər. Peşə bayramı münasibəti ilə keçirilən tədbirdə Azərbaycanda bütün sahələrdə olduğu kimi ekologiya və təbiətin mühafizəsi sahəsində də görülməli işlərin o cümlədən ətraf mühitin mühafizəsi istiqamətindəki tədbirlərin davam etdirildiyi bildirilib. Yürüdülməli ardıcıl ekoloji siyasət, həyata keçirilən tədbirlər, qarşıda duran vəzifələr və perspektivlər barədə məlumat verilib.

Ümumdünya Ətraf Mühitin Mühafizəsi Günü

XIX əsrin sonlarından başlayan elmi-texniki tərəqqi nəticəsində ətraf mühitə vurulan zərər XX əsrin ortalarında öz mənfəi nəticəsini büruzə verməyə başladı. İnsanlar təbiətə olan münasibətini dəyişməyə başladılar. İnsanlar təbiətə olan münasibətini dəyişməyə başladılar. İnsanlar təbiətə olan münasibətini dəyişməyə başladılar.

Nəhayət 1972-ci ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Assambleyasının İsveçin paytaxtı Stokholmda keçirilən iclasında 5 iyun tarixinin

Ümumdünya Ətraf Mühitin Mühafizəsi Günü kimi qeyd olunmasına qərar verildi. O vaxtdan etibarən bu gün bütün dünyada təntənəli şəkildə qeyd olunmağa başlayıb.

5 iyun Ümumdünya Ətraf Mühitin Mühafizəsi Günü hər il ölkəmizdə də qeyd olunur. Ətraf Mühitin Mühafizəsi və ekoloji problemlər bu gün Azərbaycanda da diqqət mərkəzindədir.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin 11 sayılı Ərazi Ekologiya və Təbii Sərvətlər Şöbəsi hər il 5 iyun Ümumdünya Ətraf Mühitin Mühafizəsi Günü ərəfəsində ətraf mühitin qorunması, təbiətdən,

yeraltı sularından, mineral xammal ehtiyatlarından və yerüstü sərvətlərdən səmərəli istifadə edilməsi onların bərpası və mühafizəsi, bioloji müxtəlifliyin qorunub saxlanması məqsədilə tədbirlər həyata keçirir.

Məktəblərdə, yerli idarə, müəssisə və təşkilatlarda ətraf mühit sahəsində bilik və bacarıqların artırılması, gənc nəslin ekoloji maarifləndirilməsi və ictimaiyyətin ətraf mühitin mühafizəsinə cəlb olunması məqsədi ilə görüşlər keçirilir.

Bu görüşlərdə dövlətin ekologiya sahəsində həyata keçirdiyi uğurlu siyasətdən və bu istiqamətdə gənc nəslin fəal rolundan danışılmış, gənclərin ətraf mühit sahəsində bilik və təcrübələrinin artırılmasının zəruriliyi diqqətə çatdırılmışdır.

Ekoloji təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün ətraf mühitin çirklənməsinin minimuma endirilməsi və mühafizənin təkmilləşdirilməsi indiki və gələcək nəsillərin tələbatını ödəmək üçün təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə dövlətin ekoloji siyasətinin əsas istiqamətlərindəndir.

Yusif QULUYEV,
11 sayılı ƏETS
Şöbəsi monitoring
sektorunun müdiri.

Ətraf mühiti qoruyaq

BMT Baş Məclisi 1972-ci il dekabrın 15-də iyunun 5-ni Ətraf Mühitin Mühafizəsi Günü elan etmişdir. Bu qərarla məqsəd ictimaiyyətin diqqətini ətraf mühiti qorumaq və yaxşılaşdırmaq sahəsində təxirəsalınmaz tədbirlərin keçirilməsinə yönəltməkdir. Həmin günün seçilməsi onunla əlaqədardır ki, 1972-ci il iyunun 5-də Stokholmda BMT-nin ətraf mühitin mühafizəsi problemlərinə dair konfransı açılmış və burada BMT-nin ətraf mühit haqqında proqramı qəbul edilmişdir.

Hər bir insan özünün fəaliyyəti prosesində bu və ya digər formada təbiətlə və

ətraf mühitlə təmasda olur. Bu baxımdan hər kəs istər məişətdə, istərsə də istirahət zamanı ətraf mühitin qorunmasına qayğı ilə yanaşmalıdır. Ətraf mühiti qorumaq vəzifəsi ilk növbədə əmək fəaliyyəti nəticəsində təbiətdən istifadə edən və ətraf mühitə təsir edən hər bir şəxsin üzərinə düşür.

Hər kəsin ətraf mühiti qorumaq və ona qayğı ilə yanaşmaq vəzifəsi həm hüquqi, həm də əxlaqi dəyərlərlə ölçülür. Həyat fəaliyyəti ətraf mühitlə və təbiətlə bağlı olan hər kəs bu sahədə mövcud qanunvericiliyin bütün tələblərinə əməl et-

melidir. Ətraf mühiti qorumaq və ona qayğı ilə yanaşmaq cəmiyyətin hər bir üzvünün mənəvi borcudur. Ətraf mühitin mühafizəsinin hüquqi, iqtisadi və sosial əsasları «Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında» 1999-cu il 8 iyun tarixli Azərbaycan Respublikasının qanunu ilə müəyyən edilir. Ətraf mühitin ekoloji tarazlığının mühafizəsi sahəsində ekoloji təhlükəsizliyin təmin edilməsi, təbii-ekoloji sistemlərə təsərrüfat və başqa fəaliyyətin zərərli təsirinin qarşısının alınması, bioloji müxtəlifliyin qorunub saxlanması və təbiətdən istifadənin səmərəli təşkilatı Azərbaycan dövlətinin ekologiya sahəsində qarşıya qoyduğu əsas vəzifələrdir.

«Qəbələ».